

Силабус курсу Мистецька антропологія

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
Спеціальність: 026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма «Режисура івент-проектів»
Рік підготовки – 1, семестр – 2
Компонент освітньої програми: за вибором
Дні занять: відповідно до розкладу

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. пед. н., проф.

Кондрацька Людмила Анатоліївна

Контактна інформація

luda.kondratska@tnpu.edu.ua , (0352) 53-11-76

Опис дисципліни

Історія мистецтва попри усі можливі відхилення – це історія розуміння (культивування, конституювання або заперечення) людської особистості. Причому, гідність прагнення людини вивільнитись від законів природної необхідності, реалізувати можливість свobodного самовизначення, незалежно від впливу космічного чи соціально-психічного середовища, на різних історичних етапах визначається то бажанням зруйнувати свою природу або відмежуватись від неї (подібно до античного чи східного мудреця), то метою її удосконалення або ж перетворення як Божої Подоби..

Отож, **метою** навчального курсу постає порівняння стратегій саморозкриття актора, режисера як особистості в умовах різних культурних типів (Традиції/Історії, Ідеї/Буття, «Договору»/«Вручення себе», пост-мета) завдяки допитуваності смислу знаку-індексу, -ікони, -символу в результаті реалізації технології *метаної*. У результаті вивчення курсу студент повинен *знати*:

- концептосферу креаціоністської антропології в парадигмах модерну (пре-, пост і мета);
- типологію знаково-символічних структур антропологічного смислу;
- типологію художніх форм за їх образно-смісловою природою;
- типологію художніх текстів за ознаками комунікативного функціонування, способами смислової кодифікації, транстекстуальних

взаємовідносин, семіотичними принципами та критеріями її ранжування;

розуміти:

- сутнісні положення антропології обожнення;
- відмінності художніх практик вираження антропологічного смислу (образно-предметної, символічно-смысловой і знаково-схематичної);
- причини культивування, конституювання або заперечення людської особистості як істоти вільної та відповідальної в художніх текстах різних культурно-історичних епох;

уміти:

- розпізнавати межі «тіла» художнього знаку (-ікони, -індексу, -символу) в ході його антропологічної семасіології;
- виявляти семантичну гнучкість у тлумаченні антропологічного смислу художнього тексту (арт-практики);
- продукувати поліваріативний результат у нерегламентованих ситуаціях епістемічного обґрунтування антропологічного смислу в сучасних арт-проектах виробництва-споживання;

володіти:

- прийомами смислового згортання і узагальнення в процесі зміни вектору художнього споглядання;
- способами апоретики (допитуваності) і технікою логічної організації мислительного пошуку в ході відстеження траєкторії появи і трансформації антропологічного смислу художнього тексту;
- «абсолютним методом» рефлексії художніх моделювань антропологічного смислу;
- прийомами і психологічними механізмами метафоричного сприймання і міфологічного осмислення художніх текстів;
- комунікативними стратегіями досягнення антропологічного смислу художнього тексту (арт-проекту).

Зміст дисципліни ґрунтується на мережевій логіці концептфронтиру – мультимодальній і диверсифікованій інтеграції всіх існуючих когнітивних схем системи "реальної аудіовіртуальності".

Навчальний контент

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекції	практичні	самостійна робота			
1	1	6	<p style="text-align: center;">Вступ.</p> <p style="text-align: center;">Мистецька антропологія як наука і духовна практика</p> <p style="text-align: center;"><i>Тема 1.</i></p> <p style="text-align: center;">Античний майстер – жрець закодованої сутності буття: (магічний, містичний, етичний і естетичний сценарії діалогу «тіло-душа-Доля» у колективному та індивідуальному прочитанні).</p>	<p>Розуміння екзегетики стратегій розкриття митця за рівнями «індивідуаліст-індивідуальність - особистість».</p> <p>Здатність до конотативного відстеження і реалізації смислових характеристик ментального портрету <i>homo articus античної традиції</i>, створеного у лабораторних умовах</p>	Організація еротематичного діалогу за темою. Підготовка перформансу
1	1	8	<p style="text-align: center;"><i>Тема 2.</i></p> <p style="text-align: center;">Романський аскет- монах: досвід події - перебування у сакральному просторі Краси як Світла Божої Істини:</p> <p style="text-align: center;">- символічний сервільний простір натхнення праведних і упередження грішних (архітектура, живопис, музика);</p> <p style="text-align: center;">- романські антиномії витонченої потворності і дивовижної, але гріховної насолоди (поезія, музика труверів, танець, міраклі).</p>	<p>Розуміння аналогічного смислу подвигу митця-молитвенника – співбуття в ієрофанічному просторі, що нейтралізує найменшу потребу авторства і намір естетичної насолоди .</p>	Створення мультимедійного проекту за тематикою проблеми

1	1	8	<p><i>Тема 3.</i></p> <p>Готичний митець – носій усієї «Суми» знань про Боже Одкровення як об’єктивну властивість буття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досвід осягнення краси Одкровення як морально-психологічна реальність, справа суб’єктивно налаштованої душі; - художнє споглядання як інтелектуальне судження за формальними критеріями; - вияв прекрасного через природу образно–чуттєвого. 	<p>Здатність до конотативного відстеження смислових паралелей між створеними в лабораторних умовах ментальними портретами <i>homo articus традиції</i> й <i>homo articus історії</i></p>	<p>Участь у синектичному коучингу.</p> <p>Організація віртуального діалогу в Лабораторії помилок</p>
1	1	10	<p><i>Тема 4.</i></p> <p>Ренесансний митець-гуманіст– творець універсуму:</p> <ul style="list-style-type: none"> -сакральна і магічна сутність «досконалої» людини як Янгола-Посвятителя; -софіологічність платонічного гуманізму; - «тропічна» людина і пристрасті її приватного життя – центральна тема в літературі, живописі, музиці і театральному мистецтві; - заміна іконографічних формул «невидимого» фантазіями художника (еффігії, вотивні портрети, релігійні картини); - каузальність еволюції: сакральний простір→ мистецтво сакрального простору→простір мистецтва; - творчість як науковий експеримент. 	<p>Осмислення «маски» митця як Янгола-Посвятителя, завдяки перформативному вживанню і реалізації його <i>перенніалістского</i> мислення (що вимагає високого мистецтва діалектики парадоксу, апорії, надраціональної двозначності (амфіболії), яка веде «філософа» (суфія, адепта, посвяченого) через запаморочливу низку осяянь і ініціацій, де на кожному новому витку свідомість руйнується і відтворюється заново).</p>	<p>Підготовка перформансу</p>

1	1	8	<p style="text-align: center;"><i>Тема 5.</i> Митець бароко – збентежений титан зруйнованого космосу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сумнів як спосіб існування в умовах суміщення прекрасного і потворного – естетичне кредо проповідників «заземлених» євангельських істин, «освяченого» гріха і зла; - аналогічний смисл художнього протесту проти існуючих правил і традицій доведеного до відчаю титанаруйнівника, що жертвує віру, світлі ідеали і душевну гармонію на «вівтар» гордовитого творчого духу; - неспівмірність творчих завдань і засобів їх реалізації та парадоксальність запропонованих кодів можливого прозріння художніх послань: <ul style="list-style-type: none"> а) містичної риторики; б) критичного скепсису; в) запрошення до гри-діалогу в «гігантську забаву» творення всесвіту; звідси - естетика парадоксу і антиномічності (прекрасного-потворного, вражаючого-банального, трагічного-комічного, типу «блаженної муки», «життя-сну»). <p style="text-align: center;"><i>Тема 6.</i> Академічний класицист– поет універсальної моделі Краси.</p> <p>-концепція релігії мистецтва:</p>	<p>Розуміння причини і наслідків втілення християнських чеснот в чоловічій, жіночій, дитячій і старечій сутності.</p> <p>Перформативне осмислення сутності «гігантської забави» гомілетика-протестанта в «приборкання Хаосу»; освоєння естетичних механізмів гри-діалогу – парадоксу і антиномічності</p>	<p>Організація перформативного діалогу у віртуальному арт-класі</p>
---	---	---	---	---	---

1	1	12	<p>а) мистецтво як ідеальна модель природи і суспільного блага;</p> <p>б) ідеї: закону «трьох єдностей» (місця, часу і дії); природності, правдивості, простоти і незворушності (як принципів моделювання універсуму);</p> <p>в) типологізація гріха;</p> <p>г) трагедія як морально-етичне очищення.</p>	<p>Розуміння концепції релігії мистецтва.</p> <p>Перформативна верифікація ролі митця як універсального законодавця ідеалу впорядкованого Хаосу (для Природи).</p>	<p>Організація еротематичного діалогу за темою.</p> <p>Підготовка перформансу</p>
1	1	12	<p><i>Тема 7.</i></p> <p>Митець-просвітник – володар у царстві духів, вихователь-законодавець очевидного-неймовірного суспільного блага.</p> <p>Його «маска»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - універсальний критицизм, розвінчування священної таїни, обов'язкова верифікація усіх людських цінностей; - пізнавальна недовіра і сум'яття – ідеал його фаустіанського героя-індивідуаліста, пристрасно сумуючого за незреалізованою самістю; - творчість як саркастично-прагматичні рефлексування скомпрометованої ідеї гуманізму та її топосів: <ul style="list-style-type: none"> • «віри-зневіри», • «надії з усмішкою безнадії», • «сміху крізь сльози». 	<p>Сутнісне осмислення «маски» митця-просвітника та парадоксів його творчості.</p>	<p>Створення мультимедійного проекту за тематикою проблеми</p>

1	1	8	<p><i>Тема 8.</i></p> <p>Романтик – творець власного світу, трансцендентальний суб'єкт.</p> <p><i>Тип митця:</i> самотній ескапіст // бунтар - деміург естетичних «тіней».</p> <p><i>Його духовний символ:</i> «Франкенштейн з блакитною трояндою».</p> <p><i>Тип мислення:</i> іронізуючий емоційний інтелект, художня інтуїція.</p> <p><i>Провідні смисли</i> «романтичного кенозису»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Образ Божий як докір його носію; • Образ Божий як заорука наближення смертної людини до ідеалу; • чергове розкріпачення людинобожжя і волютаризму, творче самоутвердження індивідуаліста у безодні демонічного бунту; • блага самозречення і смиренність як творче випробовування для «сильного індивідуаліста. <p><i>Їх художні результати:</i> а) сутнісне отоження пізнавальної діяльності з художньою творчістю, що синтезує свідому і безсвідому діяльність, мислення і буття (Ф. Шлегель); б) утвердження символічної концепції мистецтва (її онтологічно-субстанціальності модифікації), у якій духовний смісл поетизованого розуміння предметного світу</p>	<p>Створення портрету романтичного homo articus: проект у віртуальному арт-класі</p> <p>Метафоризація концепцій людини як симулякру на прикладі художніх текстів романтиків . організація тематичного перформансу у Лабораторії помилок.</p>
---	---	---	--	--

			<p>є проявом унікально опосередкованого автором «об'єктивного духу» (А. Шопенгауер);</p> <p>в) ставлення до художнього твору не як до «правди факту, події», а як до змодельованої їх духовної субстанції, виявлених закономірностей внутрішнього становлення (Ф. Шлегель);</p> <p>г) заміна концепції «об'єктивної моделі» концепцією інтуїтивної уяви і суб'єктивної фантазії;</p> <p>д) принципова антириторичність художнього тексту як спонтанної, дискурсивної рефлексії розбурханої стихії життя природи і людини в часі (принцип історизму), у просторі (принцип натуралізму), поза простором і часом (принцип міфологізації).</p>		
1	1	10	<p>Тема 9.</p> <p>Митець-імпресіоніст :</p> <ul style="list-style-type: none"> • «людина натовпу» з розсіяно блукаючим поглядом; • «я», що ненаситно прагне «не-я»; • одинак, що насолоджується подорожами у «великій людській пустелі» в пошуках смислу сучасності, наповнюючи свої творіння гірким, але п'яним «кадром» життя, сприймаючи його в русі. <p>Щира концентрація уваги на окремих деталях явищ і подій, щоб хоч на мить зупинити хаос.</p>	<p>Розуміння антропологічної концепції імпресіонізму. Перформація стратегій її реалізації.</p>	<p>Організація еротематичного діалогу за темою. Підготовка перформансу</p>

1	1	18	<p><i>Тема 10.</i> Антропологічні типи митця- акціоніста:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бунтар; • кафкіанська людина; • юродивий-блазень. <p>Антиномії зруйнованого мікрокосмосу авангардиста. Епатажно-скандальна технічно-ігрова експериментальність у пошуках нової гармонії. Каузальність декларації <i>нінізму</i> (безсмыслового перебування перформера в соціумі).</p>	<p>Метафоризація ескізів авангардової акції: інформелю, ташизму, артдизайну, акція, редімейду, хеппенінгу, абстрактного кіно, театру абсурду, сонорного і алеоторичного колажу (в мінімалістичній композиції).</p>	<p>Організація перфомативного діалогу у віртуальному арт-класі</p>
10	10	100			

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 7.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ПРН 1.	Володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.
ПРН 4.	Володіти достатніми науковими знаннями і навичками, що належать до актуальних напрямів наукових досліджень в галузі культури і мистецтва, щоб успішно проводити наукові дослідження.
ПРН 10.	Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

Спеціальне технічне і програмне обладнання

Класифікація е-ресурсів (платформ, модулів, веб-сайтів, програм) для педагогічного дизайну

Цифровий інструмент	Педагогічна мета	Студентський проєкт
Edmodo, Google Drive (Google Slides, Google Docs)	Налагодження творчої співпраці	Організація перформансів, хеппенінгів, акцій, meetups, відеоконференцій
Doodle	Активізація ініціативності та підприємливості	Створення цифрового графіку заходів та зустрічей у віртуальному арт-класі
Google Modules	Збір та епістемологічний аналіз мистецтвознавчої інформації	Проведення цифрового анкетування
Padlet Prezi	Генерування процесу алегоричного, тропологічного і есхатологічного споглядання артефактів	Реалізація технологій організації художньо-рефлексивної дії та антропокінетичної майстерні
Coggle	Вибір, класифікації та організація ресурсів	Створення інтерактивної веб-карти
Tes-Teach	Відбір та аналіз інформаційних ресурсів	Застосування під час семінарів, практичних занять, в Лабораторії помилок
Survey Monkey, Plickers, Kahoot, Quizizz, Google Forms	Оцінювання та аналіз	Застосування для проміжного цифрового опитування

Академічна політика курсу:

- курс передбачає роботу в коучинговому середовищі «лабораторії помилок», відкритому для творчої, конструктивної критики, зокрема в умовах дистанційного навчання;
- індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- роботи, здані з порушенням термінів складання модуля без поважних причин, не приймаються.

Система оцінювання та вимоги

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. Підготовка літературного перформансу	25
Змістовий модуль 2. <ul style="list-style-type: none"> участь у синектичному коучингу з проблеми; участь у віртуальному діалозі в Лабораторії помилок (у якості представника певної антропологічної школи) 	25
Змістовий модуль 3. <ul style="list-style-type: none"> перформація алегоричного, тропологічного і есхатологічного смислів артефактів з проблеми у віртуальному арт-класі; підбір відеоісторії, як ілюстрацію проблеми, з коментуванням її тропологічного і есхатологічного смислу 	15
Змістовий модуль 4. <ul style="list-style-type: none"> запис бліц-інтерв'ю на вулиці на задану тему з наступним обговоренням; створення інтерактивної веб-карти з проблеми 	15
Екзамен	20

Предмет оцінювання:

Критерії оцінювання авторських рецепцій і наративів (5 балів):

виразність антропологічної ідеї – 1;
 креативність розкриття – 1;
 епістемологічна верифікованість – 1;
 форматні ознаки – 1;
 синектична і еротематична зумовленість – 1.

Критерії оцінювання участі у синектичному коучингу або у віртуальному діалозі з проблеми у Лабораторії помилок (5 балів):

оригінальність повідомлень – 1;
 антропологічна значущість і актуальність висунутих ідей – 1;
 оперативність і переконливість виголошуваних думок – 1;

толерантність у ставленні до ближнього,
як до «Заслуженого Співрозмовника» – 1;
перформативно представлений матеріал – 1.

Критерії оцінювання сутнісного розуміння тропологічного і есхатологічного
смислів тематичної перформації у віртуальному арт-класі **(5 балів):**

благочестивий характер перформативного вчинку – 1;
присутність епістемної допитуваності – 1;
дизайновий характер презентації – 1;
причино-наслідковий зв'язок в побудові наративу – 1;
чіткість сфокусованої теми – 1.

Критерії оцінювання бліц-інтерв'ю (5 балів):

актуальність вибору теми і співбесідників – 1;
логіка побудови композиції – 1;
характер і тропологічний смисл запитань – 1;
способи домогтися чіткої і повної відповіді – 1;
антропологічна ерудованість – 1.

Рекомендована література

Базова

1. *Дворжак М.* История искусства как история духа. Санкт-Петербург: Акад. проект, 2001. 336 с.
2. *Зедльмайр Г.* Искусство и истина. Санкт-Петербург: Аxiома, 2000. 276 с.
3. *Кассирер Э.* Опыт о человеке: Введение в философию человеческой культуры // Проблема человека в западной философии. Москва: Прогресс, 1988. С. 3–30.
4. *Клакхон К.К.М.* Зеркало для человека. Введение в антропологию. Москва: Ин-т этнологии и антропологии РАН, 2009. 244 с.
5. *Кривцун О.А.* Психология искусства. Москва: Юрайт, 2015. 266 с.
6. *Мерло-Понти М.* Око и дух. Москва: Искусство, 1992. 63 с.
7. Многомерный образ человека. На пути к созданию единой науки о человеке. Москва: Прогресс-Традиция, 2007. 365 с.
8. *Оруджев З.М.* Природа человека и смысл истории. Москва: Либроком, 2009. 448 с.
9. *Политыко С.Д.* Антропология творчества. Москва: Ин-т человека РАН, 2003. 120 с.
10. Проблема человека в западной философии. Москва: Прогресс, 1988. 552 с.
11. *Тасалов В.И.* Искусство в системе Человек – Вселенная: Эстетика «антропного принципа» на стыках искусства, религии, естествознания. Москва: КомКнига, 2007. 256 с.

12. Тесля С.Н. Экзистенциальная аналитика повседневного. Санкт-Петербург: СПбГУ, 2011. 429 с.

Допоміжна

1. Анастасий Синаит, преп. Три слова об устройении человека по образу и подобию Божию // Альфа и Омега. №1(19). Минск: Посох, 2009. <http://nika.com.ua/index.php?Lev=anstvor#asin0>
2. Георгий (Капсанис), архим. Обожение как смысл человеческой жизни. Изд. Паломник, 2002. http://www.hesychasm.ru/library/now/b_theosis.htm
3. Григорий Богослов, свт. Слово 7. О душе // Собрание творений. Т. II. ТСЛ, 1994. http://tvorenia.russportal.ru/index.php?id=saeculum.iv.g_04_2011.
4. Григорий Нисский, свт Об устройении человека // Творения. Т. 1. Минск., 2011.
5. <http://www.vsetsaritsa.ru/dsQmodedsEarticlesdsAoptiondsEfulldsAsdsEndsAiddsE1035.htm>
6. Зеньківський В.В., Проблеми виховання у світлі християнської антропології. Київ: Дух і Літера, 2017. <http://www.pstbionline.orthodoxy.ru/node/367>
7. Игнатий (Брянчанинов), свт. Слово о человеке. Санкт-Петербург, 2008. <http://orthodoxia.org/lib/1/1/7/2.aspx> <http://www.wco.ru/biblio/books/ignbr4/Main.htm>
8. Леонов В., свящ. Антропологический идеал совершенства // Вестник ПСТГУ. Серия IV: «Педагогика. Психология». Москва: Издательство ПСТГУ, 2016. <http://pstgu.ru/download/1149763450.leonov.pdf>
9. Несмелов В.И. Наука о человеке. В 2-х томах. Минск:Посох, 2018.
10. Ушинский К.Д. Педагогическая антропология: Человек как предмет воспитания. Опыт педагогической антропологии/ К.Д.Ушинский; Сост. Иотв. ред., авт. ст., коммент. и примеч. Э.Д.Днепров. Москва: ИздательствоУРАО. (Новая педагогическая библиотека). 2012. 496 с.
11. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания: опыт пед. антропологи / К. Д. Ушинский . Москва : ФАИР-ПРЕСС; Гранд, 2004. 575 с.
12. Чубаров И.Ю Машинная антропология. Москва: Изд-во МГУ, 2014. 334с.
13. Юркевич П. Д. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого . Київ: Дух і Літера, 2015. <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/22562>